Benátčan
(VENECIÁN.)

Historicko-romantický obraz

— od —

Karla Herloše.

Vesměs dle J. S. Pichl.

Oddíl první.

(Pokračování.)

4.

"Nedivte se, Antonio," pošala nyní opět tiše Marina, "že dcera Contariniho vás za tichého šera navštěvuje, že zapomenula, co se pacně sluší. Ale já jsem přisahala před obrazem bolím, že vám, jestli mne vyvoboditе, život svůj oddám, a nebe slyšelo přísahu. Když jsem vás viděla, jak jste na žebřík vystoupil, jak jste mříží otřásal, byl každý můj dech modlitba za vás, každá myšlénka přísaha k nebi; spatřila jsem, jak jste sklesl, a domnívajíc se, že jste mrtev, letěla jsem se zápěstím duše své do kaple, před obraz Madonin, tělo i duši svou jí porouče jíc. Procitla jsem teprv ve vašem objetí. Slyšela jsem jásot lidu ochranitele velebícího, promluviti na vás jsem však nemohla. To mohu teprv dnes, těmito slzami, tímto tlukoucím srdcem; klečtvala jsem celé noci před obrazem Ukřižovaného, prosíc o vaše spasení; nebe jest milostivo—vy se pozdravíte."

"Jáť jsem již uzdraven!" zvolal Antonio, "tebou jsem uzdraven. Nazvu tebe svou na věky, jako jsem tě již na věky zamiloval. Před několika měsíci navštívil jsem Tizianův sál a obdivoval se tomu, co štětec velikého mistra byl vytvořil. Tam jsem spatřil obraz tvůj, Marino, a jakoby srdce mé až dotud v temnotách bývalo pohříženo, zableskla se v něm zář tmy zapuzující a touhy jeho mu osvěcující. Rychle jsem se zeptal malíře na originál. "Náleží bytosti živé," pravil tento. "Tak vypadala Cecilie, po svatých nápěvech jako po schodech nebeských duši svou k Bohu posílající. Jest to jediná dcera bohatého Contariniho."

"Pokoj byl vymizel ze srdce mého, když jsem odcházel; vídíval jsem tebe nápotom v každém snu, poznával jsem tě v každém kvítku, a oči tvé porovnával jsem se všemi hvězdami; ale květinky i hvězdy byly mrtvy, bez významu. Konečně přišel den, kde se plamen lásky s plameny požárovými spojil a já tebe z ohně vynesl. Jeho plameny ustálily a roznítily onen jediný; ten tobě věčně poplápolá.—Jako já tvým, budiž i ty mou na věky. Ty jsi ten jediný klénot, jejž od Contariniho za odměnu požádám."

Domluvil. Marina mlčíc sklonila čelo.

"Ty mlčíš?" pokračoval dále. "Ó nech, ať je na tvém tlukoucím srdci vyzvím, nech ať je se rtů tvých nachových slib... o svaté vyznání! Nečiň mne... tak chudým a nuzným, jako jsem byl před tím. Já jsem si tebe dobyl, a při sám Bůh, na zemi tě nikdo jiný míti nemá!"

Marina byla sepjala ruce; zdálo se, že se modlí, perle kanuly z očí jejích, lesknouce se v temném pološeru. "Tvou—věčně," zašeptala nyní, a skloníc čelo své k tváři miláčkově zavřela oči. On pak vtiskl jí svaté políbení na ústa, a ona je opětovala dechem duše své blažené.

Bragadino rozžal lampu a napomenul Marinu k odchodu. Sám byl až dosud, stále u okna stoje a rájské blaženosti ze štěstí přítelova požívaje, z okna vyhlížel.

"Ty již odcházíš?" rozželel se Antonio, "opouštíš mne, abych tu zůstal v předešlé své temnotě noční? Ó hvězdo má, proč se chceš za oblaky skrýti?"

"Musím," pravila Marina povstávajíc; "mohli by mne pohřešiti, tajnou cestu uhodnouti. Vždyť se zas brzo spatříme. Buď s Bohem, Antonio! já se budu za tebe modliti." Sklonic se vdechla mu políbení na čelo. On zaštěnal: "S Bohem!" a sklesl do podušek. Marina oblékla své zakuklení—Bragadino ji odvedl; brzy pak odlunula gondole kanálem.

Život v lásce jest přec jiný než tělesný. Když byl tento zrušen, přešel onen z duše do těla a obnovil jeho síly. Zárodek nemoci byl zničen—ale nová duševní choroba sloula: rozkoš.

5

Po mramorových stupních do paláce Contarini kráčí Antonio s průvodem služebnictva svého. Jest bohatě po španělsku oděn, černý opelený biret zvyšuje bledost jeho tváře, na níž stopy nemoci ještě znáti jest; přes černý, zlatem vyšívaný a k štíhlému tělu úzce přiléhající kabátec vlaje jasnomodrý aksamitový plášť s bohatým límováním; taktéž černé jsou jeho spodky.

Prochází halou bohatě ozdobených komnat, domácím služebnictvem naplněných. V oknech podpírají se lenivě ozbrojení bravi (neboť za oněch dob je každý šlechtic s bohatou benátský co svou tělesnou stráž vydržoval, jehožto ona neztíhka vždy provázela, proti nástrahám chránila a ve jmenu jeho bez okolků krev prolévala), mouřenínové v červeném kroji svém posluhujíce běhají okolo.

Mezi domácími služebníky byli vyšší a nižší, oděvem se rozeznávající. Tito měli oblek jednoduchý, onino se pyšnili togou, černým to neb modrým, až na paty spíjvajícím řasným rouchem s širokými, na rameneu sebranými rukávy; krojem to, do jakého se jen početný Benátčan směl odívati, jakýmž se tenkráte sám nobile odíval, nemusel-li se co vojín po španělsku nositi. Židé, nacházející se tenkrát v každém paláci co vyjednavatelé, dohazovali a špehýři buď domácí, buď od státní inkvisice poslaní, obcházejí i zde. Tato směsice oživuje nádherné síně.

Ohromná zrcadla lesknou se po mramorových stěnách, drahocenné koberce pokrývají podlahu, sochy ve výklenkách, malby Tizianovy a jeho žáků po sloupech rozvěšené, množí nádheru. Malby na stropě a mistrovské kamenorytby pyšní se nad pozlacenými římsami; množství drahých kovův a kamenů bylo tu nákladně rozmarněno; jest znáti, že to palác mocného Benátčana.

Když Quirini řadou služebnictva kráčel, ustupovalo všecko kořiše se mu, neboť byl znám co nejšlechetnější mladík benátský, co ochrance Marinin.

První camerario, oděn togou zlatem bohatě opremovanou, otevřel veliké půlové dvéře. Antonio vešel do nádherného, skvostně osvětleného sálu. Zde ohlásil komorník hlasitě Antoniovo jméno a z poboční síně vystoupil Contarini, oděn rouchem své hodnosti, světlemodrou togou, na hlavě maje vysoký biret a na pravém rameně zlatou štolu.

"Vítejte mi, Quirini," zvolal a obejmul jinocha, "vítejte mi, ochrance mé dcery! Uslyšel jsem," pokračoval s vlastní sobě vážností a opravdovostí, "hrdou vaši odpověď, s jakouž jste mi odměnu za svůj čin nazpět poslal, a nemohl jsem zazlíti této hrdosti. Porozuměl jsem vám: chcete míti za odměnu tu, již jste zachoval — Marina jest ten jediný klénot, jehož si žádáte. A při sám S. Marco, jste dobrý znalec. Marina jest mým nejkrásnějším klénotem."

Jinoch zaražen se zamlčel; sám naproti vážnému kmetu ve veliké síni darmo hledal, neblíží-li se některými dveřmi Marina, co skvělá povzbuzující hvězda, v době, kde jediné slovo buď jeho štěstí, bránu nebes, anebo propast pekelnou jemu otevříti mělo.

"Já jsem," pokračoval Contarini, "svému bratrovci, Giovanimu z Bergama, jehož rodina z jednoho kmene s rodem Contarini pochází, již dříve dceru svou zaslíbil. On jest nyní kapitánem šestnácté galéry, a křižuje v Středozemním moři. Než vy jste mu jeho štěstí ujal; vy jste si již slávu získal i cenu zasloužil, zachovav její život. Avšak uchází se o totéž ještě jiný někdo, vysoce vážený, bohatý statkem i předky svými, jehož otec v řadě dóžské jeden z nejmocnějších jest, jenž, ač mlád, již sám v signorii přisedí: jest to Manfrone Brugnioli."

"Manfrone?!" vykřikl Antonio zděšeně a obličej jeho se pobarvil.

"Manfrone," opětoval pokojně kmet. "Vy sice nejste tak bohat, pane Quirini, ale rod váš je šlechetný a čistý. Mezi předky svými máte slavných mužův; oni nežili nikdy s Contarinskými v nevoli. Jeho Výsost dóže náleží do vaší rodiny; otec váš, pan proveditor, byl mi vždy milým přítelem, a já doufám, že po statečnosti své nad ně budoucími činy svými se povznesete oba rody v jednom spojiv, a že, posledním jsa z rodu Contarini, stanete se novou, jasnou hvězdou rodu nového — pročež přijímám vše za syna."

"Contarini — otče!" zajíkl se Antonio, a chtěl obejmouti nohy starcovy. Tento však přivinul ho k prsoum svým, a pokračoval: "Avšak, když vlast se rmoutí a tíhne, tu musí láska na lus míti strpení a sladké své sny obecné potřebě obětovati. — Jest již rozhodnuto; v tajném senátu výboru dnešní noci jsme se dohodli, že obyčejné se sultánovo nám přijde, bouře může dost brzo vypuknouti. Náš Bailo jest na Dardanelách; sultán totiž i o našem strojení již ví; brzy přikvapí, dřív než se nadějeme. Čeká nás jest papež a Filip Španělský. Bude to krutý boj, neboť Selim mocně sebral síly své, a nyní jest na svobodných synech republiky, aby krev svou nasadili na slomení moci osmanské. Vracejíc se vítězům nebyská odměnu vlasť. — statečný Antonio Quirini povede pak Marinu k oltáři. Rozumí se," pravil po chvíli, pozorovav, jakého dojmu se vypadnutí v jinocha jeho výminka, "že otec svého, jenž se nyní tuším s dvěma galérami u pobřeží dalmátského nachází, o souhlas svého srdce zpravíte. On souhlasí," připojil se bez samolibosti, "jak ho znám, proti tomu nebude?!"

"A proč mi, drahý otče," mluvil truchle Antonio, "již nyní štěstí života mého nevěříte? Proč nechcete hlava mou již nyní myrtou ověnčiti, abych tím horoucněji o vavřín se snažil? Proč mi nepřáti svatého jméno choť, a v něm štítu proti tisícerým smrtem mne hájitelho?"

"Znám vaši chrabrost," opáčil Contarini, "a věřím, že by ve všech poměrech stejně vytrvala. My lidé však tím vřeleji se o odměnu snažíme, neobdrževše ji napřed; pročež dobře jest, abychom co takovou si zachovali to, co jest nejvyššího, tak aby všecka namáhání i snaženství převyšovala. Věřte mě, odsloužiti mzdu již obdrženou za těžko přichází."

Jakkoliv nebeská jistota duši jinochovou v tisícerou rozkoš ponořila, bylo mu nyní, jakoby ledová ruka na srdce mu byla sáhla, a tušení jákési mocně vyvstávalo v duši jeho; zdálo se, jakoby hvězda života jeho do nedozorna daleka zalétala, kdežto ji tmavé modro zaklopí.

Marina svým příchodem tíseň jeho ještě zvýšila. Byla v bílých hedvábných šatech, drahý, stříbrnými hvězdami protkaný závoj splýval se šíje dolů kol celé milostné, mladoslastné postavy; usmívala se jako májový den, a spatřic Antonia vzplanula tmavějším nachem po růžobílé tváři.

Jinoch se mlče poklonil a srdce jeho v rozkoši opětně zajásalo; vždyť byla jeho hvězda na blízku.

"Marino!" pravil otec za ruku ji bera, "pozrav svého vyvoleného ženicha. Až zpupnost Selimova pokořena bude, povede tě on k oltáři do kostela sv. Lukáše, kdežto si všichni z rodu Contarini věrnost přísahli. Osvobozená vlast vám svatební píseň zazpívá."

Stáhnuv prsten z ruky dceřiny, vyměnil jej za prsten Antoniův:

"Jako dóže prstenem se zasnubuje s mořem," připojil, "a ono zůstává chotí jemu zasnoubenou: tak buďte i vy věčně k sobě připoutáni; buďte ale stálejšími než moře, ježto se vždy věrným neprokázalo."

A ujav zasnoubence za ruce odvedl je do poboční síně, kdežto z Benátčanů nejšlechetnější shromážděni byli. Byliť to mužové, na nichžto spočívala chtouba i síla vlasti, mužové v následujících bitvách co rekovní vítězové nesmrtelným jménem proslavení. Byl tu starý Ludvík Moncenigo, z jehož rodiny již tři byli nosili klobouk vojvodský; Astor Baglione, vysoká to hrdinská postava s ohnivýma zrakoma a rozkazovacím vojenským hlasem; Ludvík Martinengo, mladý, zavalitý muž, ale pln života i síly, z jehož obličeje hrdost a podnikavý duch se zářily, vůdce to dělostřelectva; dále Marc Antonio Bragadino, z dřívějších válek již co hrdina známý; proveditor Barbarigo, a jiní; i slovútní duchovníci, mezi nimiž několik Jesuitů; v kruhu několika mladých šlechticů stál Manfrone. Při vstoupení nadjmenovaných snoubenců zdálo se, že byl vypravoval okolostojícím nějaký žert, neboť na řeč jeho následoval skoro hlasitý smích; jeho dobrý rozmar hotovil se pokračovati ve svém vypravování, když již Contarini uprostřed hostů s novozasnoubenými stoje, co takové je společnosti představoval. Manfrone, vždy bledý, nyní jakoby se krví byl polil; oči jeho se zasvítily jako blesky a na mladých snoubencích tahýka se připoutaly. Když se však Contarini k němu přibližil, jako na omluvu sotva málo mu šeptaje, nutil se k úsměchu, a hluboce se jako v poslušnosti před ním poklonil.

Všichni po řadě jali se novozasnoubeným štěstí přáti, a zahrnuti jsou oba lichocením; když se Manfrone blížil, obrátil se Quirini jako bezvolně s otázkou k jednomu z mladších šlechticů. Manfrone zamumlal několik slov na Marinu, jimž ona neporozuměla, tolik toliko jejich zlomyslný výraz.

Trottiera se S. Marco zaněla—senátoři a mladší nobili, jitro si překo před určitým časem v řadě sedíti byli zakoupili, zdvihli se, aby do signorie pospíšili. Antonio byl propuštěn.

"Dnes večer nás navštivte na letohradě, Quirini," zavolal za ním starý Contarini. Manfrone to slyšel, a blesky oči jeho mluvily, že to nadarmo neslyšel.

Slunce boží! věčně planoucí oko všehomíra, pohlížejíc do všech minulostí! — Ty jsi na nesmírná utrpení země svítilo, ty jsi ozařovalo nové koruny královské i rumy zaniklých světovládů. Ty jsi svítilo národům do kolébky jejich síly, tys je vidělo i v žalářích sklíněné; tys vidělo hrdost Venecie, té mocné! Uemívajíc se hleděla jsi na ni—paprskové tvoji někdy loučíce se noří ji i pokořenu; ty jsi svítilo tak mnohým trápením a hříchům světským, bitvám i činům, i řídkou šlechetnost jí osvěcovalo.

Milovlídné slunce, ježto věčně posvítil, ty jsi se i na šťastníky i blaze snící usmívalo; krátké sny o štěstí, zámysly v kolébce, činy v rakvi jsi osvěcovalo; ty jsi i milencům svítívalo, tys jejich sny a snům podobné se kochání krášlivalo nachem svým; ty jsi zářilo Leandru a snivé Halkioně, onomu k lásce, této k rozchodu, oběma na zmar jich blaženosti; ty jsi svítilo i dnes Antoniovi, když jej houpavé vlnky, lesknouce i vyplnajíce se v zářivém oděvu, jejž jsi ty jim dalo, donášely na ostrov S. Rasmo.

Venecie byla ozářeným palácem Vil v lesku večerních světel; sloupy jeho vypínaly se do modrého blankytu; jeho klenba byla jako horoucí oheň. Zdálo se, že na vlnách sem tam se houpajíc šeptá: "Aj, já jsem kněžna na moři!" A v skutku vypadala jako kněžna: křišťálová hladina její trůn, večerní záře její nachový plášť, zlaté cimbuří její šperk, S. Marco její koruna.—Kněžno! tys byla krásná, ale přec jen smrtelná kněžna.

Takové as byly myšlénky Antoniovy—smíšeny z obdivujícího se pozorování, z truchlivosti, jakouž pohled na vše, co vznešeného, v duši naší zanechává, a z jakéhosi tajného, významného tušení, zvěstujícího mu, že jako všecky pozemské věci, i tato velikost jednou klesne, že brzy klesne — když okolo Petrovy tvrze v lehké gondoli k ostrovu S. Rasmo se veza panorama za sebou přehlížel a touha po milence každý tep žil jeho výše pnula, ale i sladkou truchlivost do duše mu lila.

Vystoupil na ostrov, kdežto mu sluncovými červánky ozářené křoví šumělo vstříc. Z pinií hloub na ostrově prosvítal nádherný letohrad Contariniho.

Život v letohradech stál Benátčany toho času velmi mnoho. Chudší šlechtické rodiny šetřívaly po celý rok v Benátkách, aby mohly po dva měsíce užití přenákladné villeggiatury. Tu se najednávaly houfy služebnictva, dávaly se nádherné plesy, letní maskarády, koncerty a divadla; vše se muselo skvíti a vzájemně nádherou se převyšovati. Mnohý blahobyt se tímto spůsobem zničil, a i nejbohatší rodiny spotřebovaly vždy za několik měsíců této své villeggiatury dvakrát tolik, co by je za ten čas nejskvělejší živobytí ve městě bylo stálo.

S tímto životem trvajícím po celý květen a červen, pak září a říjen, spojena byla jistá svoboda a nenucenost mravů, stávající se u mnohých rodin až lehkovážnosti a nemravnosti. Donna se ve společnosti svých cicisbeů spouštěla všech přísnějších ohledův; hověla smyslnosti a nacházela, jen když se to s nákladem, vkusem a ladem stávalo, vlídného soudu. Šlechtice tu pouto manželské méně tížilo, než v městě; mohlť od donny k donně zalétati, noci přehýřiti, tajným svým náruživostem hověti, a nemusel se, sám svobody popíjíje, i s druhé strany obávati, že se mu svoboda obmezí.

Jakkoliv Contarini podle stavu i jmění svého tato villeggiatura nádherně strojil, byl přece dům vdovčův, až přistupný hlučným zábavám, před každou neslušnou nevkusností zavřen. Nebylať by se snad opovážila na blízku tohoto ptáně mravného, vážného mule se okázati. Jen Marina byla jasným, čistým, nebeským obrazem domu tohoto. Nábožně a vlídně, hlubo daleko, tvořila i zde kolem sebe ráj, jakýž nosila v sobě. Až ji lesk odepojíc, náklad všelikých smyslných vnad obklopoval, ona měla svou čistou duši a svou lásku. Ona byla pleva královnou nevědouc o tom, neboť srdcem i duší byla oddána milenci, onať by zářivé moci své, moci naše všemi srdci, ani nebyla chtěla používati.

Zpěv, zvuky strun a temný hlahol znělí z oken i pavlanů po letohradě. Hosté přecházeli ve směsici sem tam, rozmlouvajíce a smějíce se, anebo v postranních komnatách občerstvení hledali, jiní zase ve velkém sále v krásných tancích po vlnách hudby se vznášeli. Antonio prostlačil se davem služebnictva, středem bohatě vystrojených šlechticů; tisícerý horoucí pohledy bujných krásek plály mu vstříc jej pozdravujíce, milostné tváře se na něj usmívaly, mnohá šelajíci ústa mu donášela pochlebování. Tohána uzřel státníky obklopeného v horlivé rozmluvě; Marinu, nejkvělejší hvězdu svou, neshledal ani mezi dámstvem, ani v řadě tancujících, ani v odlehlejších komnatách, kde nezřídka milostný šepot a planoucí hieroglifické písmo zrakové nepozorováno volněji své touze se poddávalo.

Jedna ze služebnic, jížto se na Marinu optal, viděla prý ji samotnu dolem k zahradnímu chrámu kráčeti. Sběhnuv dolů prošel citrýnim a tiše zašel do loubí, chtěje překvapiti milostnou snášku. V chrámu nebyla—jen mramorové sochy ze starověku římského hleděly naň zálně, zasmušile ale i jaksi truchlivě; malby po stěnách, v bledém večeru oslaveně se zářící, zdály se mluviti k němu: "I náš věk bohat jest uměním a mistry nesmrtelnými, a hoden starověku."

Vážně dojat vyskočil z chrámu a dal se květinovou chodbou, táhnoucí se po břehu ostrova za zeleným křovím, v němžto již voda šuměla. Osamělé místo, piniemi do temna zastíněné, nízkými cypřišemi obehnané, otevřelo se nyní před ním cestu končíc. Zoře pohrávala s večerem, ukrývajíc se s ním za tmavozeleným haluzím. Krásné to bylo místo, ale skoro děsně pusté. Na levo moře—nekonečná hladina—k jehožto lemu slunce jesenným nachem již pobarvené se nížilo—zrcadlina mořská planula v záři této, pobřežním křovím zavlával milostný šepot vzduchu a vln; celý kolem obraz ponořen, bylo lze slyšeti každý dech přírody a zdálo se, jakoby temnomodré nebe níže se sklánělo, aby milou, podřimující již zem v nejkrásnějším šperku jejím, v tajných jejích vnadách pozorovalo.

Antonio tu stál chvíli uchvácen pohledem; šum plesu z letohradu až sem se donášel—ostatně ticho posvátné.—Již obracel nazpět kroky své, neboť zde Marina býti nemohla; což by tu činila v této samotě, v době plesu, kdežto by se domácí dcera za nedlouho pohřešila: tu zašumělo cos uprostřed cypřiší jako hlasitější vánek, za ním zvuky strun, zvuky tak sladké, jakoby je večerní barva a zefir byly utkaly; zašuměly v korunách stromových a dozněly v nich, jakoby zadržány v jejich palácích z listí.

Tiše, s tlukoucím srdcem se jinoch přiblížil, prošel stínem, a tóny blíže zazníval — jen jedno ještě křoví zakrývalo ho před neznámou hudebnicí; bylať to Marina spočívající na sedadle v skále utvořeném; na lůně měla mandolinu, prsty její po stříbrných strunách přebíhaly, oko se vznášelo truchlosnivě nad mořem.

Byla jako oslavený anděl, jako obraz onoho anděla, který Madonně pozdravení Páně byl přinesl, jak jej mistrovský štětec malířův ze snů svých byl vyňal, ozářena jasnem večera. Loučící se slunce třáslo se na světlomodrých šatech jejích růžemi je posýpajíc, zářilo se jako diadém tmavé její vlasy krášlící, hrálo jí po tváři, a hořelo na ní jako políbení, věčně tam prodlévati toužící.

Jinoch přehlédl její ušlechtilou postavu, sněhobílou šíji v plné okrouhlosti, lepý zrůst lehýnkého, něžně plného těla, vlny šader se rozvíjejících, bílé rámě; a zas ono vysoké, truchlící čelo, dlouhé nyjící brvy, sklánějící se nad oka jejího tichým, ale hluboce se vdí-rajícím žárem; on viděl v každém tahu Marinu, ten obraz lidu plný, to dítko krásy, tu čistou bytost, bez skvrny a vady.

Nyní pozdvihla oči, sáhla rychleji do strun a počala zpívati; zpívala tiše a bázlivě, jakoby věděla, že ji potají někdo poslouchá, ale s oněmi věčnými, jedině srozumitelnými, jedině pravými a jedině krásnými zvuky lásky následujíce ptáně, poslední jen řádky vždy klasitěji pronášejíc. Zpívala:

"Ach! proč tíseň neustálá
Bolně svírá duši mou?
Lkala bych a zas se smála,
Nesnajíc tu touhu svou.
Ach! bol sídlí v duši mé:
Stůně, stůně srdce mé.

Což se s tebou přihodilo?
Proč pak stůně, srdce mé?
Proč jí nyní prudce vzbilo?
Co tě k sladkým bolům zve?
Proto, ach ta touha má,
Že duch lásku, lásku zná!

Růměná proč tvář tušdělá?
Proč tvé srdce žaluje?
Že jedenkrát jej jsem shlédla,
Že on též mne miluje,
Že hubinky jeho jsem,
Životem pro duši mou."

Dítě se Antonio nemohl zdržeti; vyskočil z křoví, zajásal: "Marino!" a horoucně ji k prsoum přivinul. Ona nebyla překvapena; celování jeho zdálo jí býti ozvěnou její písně; vždyť hubinky jeho byly jí životem, a ona přec musela žíti!

"Čarodějná vílo má!" pravil Antonio po prvním výbuchu citův, "hledal jsem tě nahoře, myslě, že budeš leskem i nádherou obklopena, a ty jsi mi zde nejslastnější pohled, pohled na tvůj—na veškeren lesk popřála; ty jsi mi nevědouc připravila nejkrásnější ples, tajný ples to milenců, jejž pouze příroda poslouchá, zdobí a neruší. Ó Marino! zapěj ještě jednou sladinkou tu píseň, oblaž mne na novo jejími nápěvy a duchaplným významem, jako tušením ráje blaženého duši mou." Přikleknuv u sedadla jejího ponořil se do hvězdných obrazův očí jejích.

Ona ale hlavinkou kroutíc sladkým studem se zapýřila: tušilať, že ji poslouchal, že byl každé slovo její duše slyšel, a s blahostným úsměvem opětování prosby jeho zabraňujíc udusila ji celováním, načež vyhýbajíc se pravila:

"Již dlouho, co jsem společnost opustila; bylať jsem v té směsici lidí nádherných bez tebe tak smutna, sklíčena. Oni tak mnoho mluví, pro nepatrné příčiny se hned tak veselí, ale jistě tolik necítí—neznají, co v srdci mém žije—nemohou tak cítit; já ale jsem také docela jiná než oni; a jen ty, můj Antonio, můžeš mi zcela porozuměti. Zde o samotě bylo mi volno, bylo mi blaženěji, mohlať jsem sama s sebou mluviti, a to mi jest jako modlitba, kteráž o samotě též se vroucnější stává. Hlasitý ples znepokojuje srdce mé tvým jedině obrazem se zabývající—a tento chrám jest pro jediného jen vyvolence!"

"Jest to mír klášterní cely tvé, jenž tam přebývá," ujal se jinoch slova; "v ní jsem já postavil obraz svůj—ach, zdaliž pak toho zasluhuju, že jedinému mně krásného tohoto místa se dostalo?"

"A proto jsem si již často myslívala," pokračovala dále Marina, "že by mi bylo nejlépe, že bych byla nejšťastnější, kdybych mohla v malé cely své věčně s tebou žíti, odloučena ode světa, který mi jest příliš nádherným, od lidí, kteří mi jsou bezmírně divocí ve své radosti, bouřiví velmi ve svých myšleních a citech. Já se s nimi nikdy neshodnu, a nebyla bych se s nimi nikdy spřiznila, kdybych nebyla tebe nalezla, jenž zde i tam jsi zdomácněl."

"Sládinká Marino má!" bloudil jinoch, "kdyby bylo věčné jaro na tomto ostrově, a kdybychom se mohli odloučiti ode všeho, co nás na život víže, tu by byl nejblaženější lásky stav, kdybychom zde věčně, jedině my, my sami, a přec ne o samotě žíti mohli, jen sobě, jen svým přátelům, nepoznavše bolesti života, Bohu, přírodě a své lásce! Podobali bychom se dokonalým duchům, vyšedše z bídného pozemí do krajů blažených; život náš byl by sladkým snem, bez vědění o snu, smrt naše spánek beze snův, vzkříšení naše bylo by probuzení se v příštím ránu."

"A modlitba s láskou jest mi blažeností," pokračovala Marina; "nikdy mi není tak blaze, jako když s tebou srdce má se povznáší vzhůru do modra ku hvězdám, kde blažení sídlí, kde andělé v loku se houpají a Madonna sedí na Otcově trůnu. Tam musí horovati vlídná a čistá láska, ještě blaženější než na této zemi, kde tak mnohých nelaší stává. Často za noci, když na pavlanu stojíc do modrého nebe pohlížím, jak je protkávají stříbrné dráhy, jest mi, jakoby se po statých oblouctech procházeli šťastní milenci této země, ale i nešťastní rozdrojení znova spojení, ruku v ruce, hubinkami rozmlouvajíce, anebo na lehkých gondolách, za tichého jaksi vyzvánění, po moru se plavili modlitbu s láskou za jedno majíce, i zdává se mi, jakoby mi kynuli pozdravení mi dolů posílajíce a šeptajíce: "Zajdi k nám!"

"Andělská bytosti!" zvolal Antonio, ruku její pokrývaje hubinkami. "Ty již zde jsi sestou oněch blažených. A já tebe chci strhnouti do ruchu pozemského, v nevlídný, chladný život, kde bol tě očekává, kde lásku tvou a modlitbu za svaté neuznávají, kde bydlí pomsta a zášť, hřích a surovost?!"

"Po boku tvém, můj Quirini," opáčila důvěrně, "budu proti všemu ochráněna. Láska nám stínový obraz tento okrášlí, a budou-li nás tížiti života bouře, obrátíme se k sobě, stavíce srdcí svých tichý ples a sobě rozumějíce."

"Já jsem vojín, drahá dívko," mluvil Quirini truchlivě dále, "velká část života mého bude od této doby zbraní obětována—loučení se a rozchod i tvůj poklid zakalí."

"Vracejíc se vítěz," vpadla mu do řeči, "bude mi chlouba; pak se do plesajícího lidu přimíchám a jásání své s jeho plesem spojím, abych se blaženou cítila, že jsem chotí tvou. Životu dám, co mu náleží, a v ničem jej tichou blažeností svou nezkrátím; mám-li již býti chotí takovou, budu ji ze vší síly duše své."

"Avšak, Marino," zatesknil Antonio, truchlou pojat myšlénkou, "což, padnu-li?"

"Ty bys mohl padnouti," opětovala smutně, "ano, snadně bys mohl umříti, prvé než bych se stala blaženou. — Já umru s tebou; musí to býti blaženost, zároveň s tebou umříti, nahoře, tam ruku v ruce kráčeti, jako oni šťastní činí. Ano, můj Antonio, já cítím, že umru s tebou, dřív neb později."

Tak mluvila opravdově a pevně, jako v duchu prorockém.

"Před okem mým tušením," pravil opět jinoch, rozkládá se opět budoucnost co krajina zimní. Skoro bych si zastesknul, kdyby jinak duše má byla váhavá. Avšak, Marino! vždyť máme nyní podletí, jaro své; a takovéto chvíle blažené převyšují celý bídný život, plný trápení a bolestí. V prvním políbení tvém zapomenul jsem na všecky bolesti spálenin svých, na všecky ty divé duševní boly nemoci mé; na stokráte již tě celovala ústa má, jak mnoho ještě musím učiniti, prvé než bázeň s blažeností vyrovnám! Milostivý otec nahoře dopouští, aby pomíchka slastí našich zářícím se plamenným písmem, památka pak bolestí a utrpení bledými jen rysy zapsána zůstala v duchu našem."

Po těchto slovech v bázni a slasti ji k sobě přivinul; v dlouhém políbení rozplynuly se všecky ostatní pocity, prsa jejich ještě pílící.

Slunce bylo zašlo, rychle nastalo temné šero; z boskétů zahradních ozvala se hudba, loubí a chodby se tisícerými lampami osvítily, hosté počali sem tam přecházeti; hlahol hlasů jejich ozýval se tichým vzduchem.

"Vraťme se," pobídla Marina vinouc se z miláčkova objetí; "zachovejme památku tohoto večera, až léta, báječně před námi ležící, pominou."

I pozdvihla tichou tvář, s hlubokým výrazem pohlédla na miláčka, a pak zase po boku jeho vrátila se do společnosti.

6.

V ulici Merciera měl hospodský Bartolomeo Zappo osterii. Ačkoliv tmavá, začazená jízba vzadu s okny nad kanálem málo místa poskytovala, chodilo k Zappovi přece mnoho hostí pro jeho čiperné spůsoby a pro dobré cyperské víno, ježto naléval, jakož i neméně pro polentu a makaroni se šunkou, nad něž nikde nebylo. Hospoda tato v pravém slova smyslu nikdy nebyla prázdna. Za dne přicházeli potulkové prostřední třídy, špehýři—tak zvaní důvěrníci státní inkvisice — duchovníci, též špekulanti židé; večer přicházeli bravové vyšší třídy, stojící ve službě u některého nobile, a jen pouhým sebe pronajímáním, t. j. bez charakteru se živící; pak slušnější gondolieri; podesťelci republiky, schudlí nobili, stydící se za dne chudobou se blýskati, a podobní hosté.

(Pokračování.)